

Huvudman

Östra Göinge kommun
kommun@ostragoinge.se

Ärendet

Tillsyn av Kviingeskolan, förskoleklass och grundskola årskurs 1–6 i Östra Göinge kommun.

Beslut

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Östra Göinge kommun en anmärkning avseende brister rörande lärarbehörighet, beslut om anpassad studiegång, studiehandledning på modersmålet, beslut om betyg och anmälan av frånvaro till huvudmannen. Östra Göinge kommun ska senast den **2023-10-16** vidta de åtgärder som huvudmannen bedömer är nödvändiga för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beslutet om anmärkning får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser extra anpassningar och särskilt stöd, ordningsregler och arbetet med plan mot kränkande behandling.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2023:2517) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys våren 2023 inlett en tillsyn av Kviingskolan i Östra Göinge kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Kviingskolan följer gällande bestämmelser om lärarbehörighet, extra anpassningar och särskilt stöd, beslut om betyg samt betygskatalog, skolans arbete med plan mot kränkande behandling, ordningsregler, frånvaroutredningar samt studiehandledning på modersmålet.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, representanter för elevhälsan och rektorn, samt lektionsobservationer mellan den 18–19 april 2023. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat förteckning av lärarbehörighet, beslut om åtgärdsprogram, beslut om att inte utarbeta åtgärdsprogram, beslut om anpassad studiegång, betygskataloger, plan mot kränkande behandling, ordningsregler samt frånvaroutredningar. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Anmärkning

Lärarbehörighet

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av lärarförteckning och intervjuer med lärare och rektorn framgår att det i årskurs 5 finns två obehöriga lärare som bedriver undervisning i bild, samtidigt som det på skolenheten finns lärare som har behörighet att undervisa i bild. Rektorn uppger att skälen till detta är att det är svårt för ämnesbehörig kollega att ta över undervisningen i bild då lärarna i dessa fall måste byta lektioner med varandra och att det kan orsaka en allmän oro i klasserna. Rektorn tillägger i kompletterande intervju att man inte specifikt sökt en behörig lärare i bild då skolan nästa läsår kommer att organisera om och ha full behörighet i samtliga klasser.

Av inlämnad dokumentation samt intervju med rektorn framgår även att en obehörig lärare undervisar i de naturorienterande ämnena i årskurs 1, samtidigt som

en annan lärare som undervisar i årskurs 1 är behörig i dessa ämnen. Anledning till detta är, enligt rektorn, att den behöriga läraren är tjänstledig en dag i veckan och man har därför organiserat verksamheten så att den obehöriga läraren undervisar i de naturorienterande ämnena.

Av lärarförteckning och intervjuer med lärare och rektorn framgår också att det finns en obehörig lärare som undervisar i slöjd, och att behörigheten inte finns att tillgå på skolenheten. Rektorn uppger i intervju att den andra undervisande läraren i slöjd-ämnet är behörig. Rektor uppger vidare att hen försökt rekrytera ytterligare behörig slöjdlärare till skolan, men har inte lyckats få behöriga sökande.

Av lärarförteckning och intervjuer med lärare och rektorn framgår vidare att det i årskurs 6 finns lärare som undervisar i ett eller flera ämnen som de är obehöriga i, trots att det finns lärare på skolan som har behörighet att undervisa i dessa ämnen. Rektorn, lärare samt representanter för elevhälsan uppger att det i årskurs 6 finns skäl, kopplat till stora problem med trygghet och studiero, för att en obehörig lärare bedriver undervisning.

Rektorn uppger vidare att hen prioriterat att anställa legitimerade lärare på skolan, vilket innebär att det kan vara svårt att täcka upp med full behörighet, samt att obehöriga lärare får stöd och handledning i upplägget av undervisningen.

Rättslig reglering

Endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen (2 kap. 13 § skollagen).

Om det inte finns någon inom huvudmannens organisation att tillgå som uppfyller kraven, eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna, får en annan lärare bedriva undervisningen. En sådan lärare ska vara lämplig att bedriva undervisningen och i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande. En sådan lärare får bedriva undervisningen högst ett år i sänder (2 kap. 18 § skollagen).

I förarbetena till skollagen uttalas att alla elever har rätt till undervisning av god kvalitet och att undervisningen därför i första hand ska skötas av lärare som har en utbildning för den undervisning de bedriver. I vissa fall tillåts huvudmannen att göra undantag från denna skyldighet. För att en undantagssituation ska anses föreligga ska det som huvudprincip antingen saknas lärare som har en utbildning avsedd för den undervisning de ska bedriva eller finnas särskilt skäl med hänsyn till eleverna eller barnen. Som exempel på vad som kan vara "särskilt skäl" anges i förarbetena behov av att få bort en utbildad lärare från undervisningen som har missbruksproblem. I förarbetena ges också exempel på organisatoriska skäl som gör att all undervisning inte kan bedrivas av lärare och förskollärare med utbildning för den aktuella undervisningen. Det kan handla om hastiga svängningar i söktryck och elevkullarnas storlek, tjänstledigheter, förändringar i efterfrågan på viss undervisning eller ökat behov av särskilt stöd (Prop. 2009/10:165 s. 267 f.).

Skolinspektionens bedömning

Av Skolinspektionens utredning framgår att eleverna i årskurs 1 inte får undervisning i naturorienterande ämnen och eleverna i årskurs 5 inte får undervisning i bild av behöriga lärare, trots att det på skolan finns lärare som har aktuell ämnesbehörighet. Skolinspektionen gör därför bedömningen att eleverna i dessa avseenden inte undervisas av lärare som är behöriga för den undervisning de bedriver så långt det är möjligt.

Vad gäller årskurs 6 där det förekommer stora problem med trygghet och studiero, samt i ämnet slöjd där huvudmannen inte lyckats rekrytera behörig lärare, gör Skolinspektionen bedömningen att det får anses finnas särskilda skäl för att undervisningen bedrivs av obehöriga lärare. Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Östra Göinge kommun brutit mot bestämmelserna avseende att eleverna ska ges undervisning av behöriga lärare så långt det är möjligt i dessa fall. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslut om anpassad studiegång

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av dokumentation som Skolinspektionen tagit del av framgår att det finns beslut om anpassad studiegång på skolan. På mallen för beslut om anpassad studiegång finns kryssrutor, som ska fyllas i för de ämnen som anpassas bort, för samtliga ämnen utom engelska, matematik och svenska/svenska som andra språk. Rektorn uppger i intervjun att om något av ämnena engelska, matematik och svenska/svenska som andra språk anpassas bort ska det istället framgå av elevens åtgärdsprogram. Det framgår emellertid inte av det beslut om åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av att ämnena engelska, matematik och svenska/svenska som andraspråk helt eller delvis har anpassats bort.

Rättslig reglering

Om det särskilda stödet för en elev i grundskolan inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar, får ett beslut innebära avvikelser från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen (anpassad studiegång). I grundskolan ska den anpassade studiegången utformas så att eleven så långt som möjligt får förutsättningar att nå behörighet till gymnasieskolans nationella program. Rektorn ansvarar för att en elev med anpassad studiegång får en utbildning som så långt det är möjligt är likvärdig med övrig utbildning i den aktuella skolformen (3 kap. 12 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolenhetens beslut om anpassad studiegång. Det beslut som Skolinspektionen tagit del av saknar redogörelse för vilka ämnen, samt i vilken omfattning, som har anpassats bort.

Studiehandledning på modersmålet

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av inkommen dokumentation framkommer att samtliga elever i behov av studiehandledning på modersmålet ges sådant stöd, vilket även bekräftas i intervju med lärare och rektorn. Av inkommen dokumentation framgår även att det finns tre elever med modersmål dari som inte får studiehandledning i tillräcklig omfattning. Lärare uppger att det även finns elever med modersmålen arabiska och tigriska som inte får studiehandledning i tillräcklig omfattning. Representanter för elevhälsan och rektorn uppger emellertid att det i dagsläget inte är klart huruvida ytterligare studiehandledning behövs för dessa elever. Rektorn uppger vidare att de tre eleverna med modersmål dari fortfarande är i behov av mer studiehandledning.

Rättslig reglering

En elev ska få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det (5 kap. 4 § skolförordningen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Östra Göinge kommun inte uppfyller författningarnas krav gällande studiehandledning på modersmålet. Av Skolinspektionens utredning framgår att det finns elever som inte får studiehandledning på modersmålet dari utifrån identifierade behov.

Beslut om betyg

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av inkommen dokumentation samt i intervju med rektorn framkommer att rektorn, tillsammans med modersmållärare, signerat betygskatalogen i årskurs 6 för modersmål arabiska, modersmål dari och modersmål tigriska. Rektorn uppger att hen gjort detta då det saknas legitimerade lärare i modersmål.

Rättslig reglering

Betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Om läraren eller lärarna inte är legitimerade, ska beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. Kan dessa inte enas ska betyget beslutas av den legitimerade läraren under förutsättning att han eller hon är behörig att undervisa i det ämne som betyget avser. I annat fall ska betyget beslutas av rektorn (3 kap. 16 § skollagen).

Bestämmelserna i 3 kap. 16 § andra stycket skollagen gäller inte för lärare som saknar legitimation och är anställda utan tidsbegränsning för att bedriva undervisning i modersmål (6 kap. 5 § skolförordningen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att verksamheten inte uppfyller författningarnas krav gällande beslut om betyg. Utredningen visar att rektor beslutat om betyg samt signerat betygs katalogen i modersmål arabiska, dari och tigriska, trots att modersmållärare enligt författningarna får besluta om betyg.

Anmälan av frånvaro till huvudmannen

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Lärare, representanter för elevhälsan och rektorn uppger i intervjuer att elever vars frånvaro överstiger tio procent följs upp ungefär var sjätte vecka. Rektorn uppger att lärare därefter ska prata med eleven och elevens vårdnadshavare om orsaker och mönster till frånvaron. Orsakerna till frånvaron följs sedan upp på elevhälso-mötet var sjätte vecka. Vidare uppger rektorn att utredning samt överenskomna åtgärder dokumenteras på ett åtgärdsblad. Av inkommen dokumentation framgår att det finns flera fall av elever med upprepad eller längre tids skolfrånvaro. Det framgår vidare att rektorn under det senaste året enbart anmält en elevs frånvaro till huvudman. Rektorn uppger att skälet till den låga siffran är att det formulär som huvudmannen tillhandahåller vid frånvaroutredningar är så omfattande och att skolan på enhetsnivå redan har god kännedom om och ett välutvecklat arbete kring de elever som har skolfrånvaro.

Rättslig reglering

Om en elev har upprepad eller längre frånvaro ska rektorn, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte är obehövligt. Utredningen ska genomföras i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare samt med elevhälsan. När en utredning om en elevs frånvaro har inletts ska rektorn se till att frånvaron snarast anmäls till huvudmannen (7 kap. 19 a § skollagen).

Av förarbetena framgår att det finns skäl för en rektor att snarast informera sin huvudman när en utredning om en elevs upprepade eller längre frånvaro har inletts. Det är svårt att ange en exakt tidsgräns för när detta ska ske, men huvudregeln bör vara att information ska lämnas så fort som möjligt för att huvudmannen ska kunna agera därefter. I förarbetena betonas vikten av att detta moment inte är avsett att vara betungande. Det räcker t.ex. med att skicka ett mejl till huvudmannen om att en utredning har inletts (Prop. 2017/18:182, s. 62-63).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att verksamheten inte uppfyller författningarnas krav gällande rektorns skyldighet att anmäla elevs frånvaro till huvudmannen samt informera om att frånvaroutredning startats. Av Skolinspektionens utredning framgår att det finns ärenden gällande elever med upprepad eller längre frånvaro som inte anmälts till huvudmannen.

Av ovan redovisade omständigheter framgår inte annat än att verksamheten i övrigt uppfyller författningarnas krav gällande frånvaroutredningar.

Val av ingripande

Skolinspektionen får i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman som står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten (26 kap. 11 § skollagen). Huvudmannen är då skyldig att inom viss tid åtgärda de brister som föranlett anmärkningen. Östra Göinge kommuns verksamhet vid Kviingeskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller lärarbehörighet, beslut om anpassad studiegång, studiehandledning på modersmålet, beslut om betyg och anmälan av frånvaro till huvudmannen. Utredningen visar att eleverna inte så långt som det är möjligt ges undervisning av lärare som är behöriga för den undervisning de bedriver. Det framgår emellertid att det finns en avsikt att inför kommande läsår förändra organisationen så att samtliga lärare undervisar i ämnen som de är behöriga att undervisa i. Utredningen visar vidare att beslut om anpassad studiegång finns, men att dessa inte fullt ut uppfyller författningarnas krav. Vidare framgår att samtliga elever i behov av studiehandledning på modersmålet får det, men inte i tillräcklig omfattning utifrån identifierade behov. Utredningen visar vidare att beslut om betyg inte fullt ut uppfyller författningarnas krav då rektorn har signerat beslut om betyg som fattas av modersmåls-lärare. Vad gäller rektorns skyldighet att anmäla elevs frånvaro till huvudmannen visar utredningen att skolan inte fullt ut uppfyller författningarnas krav. Det framgår dock att skolan har ett mycket gott arbete kring frånvaroutredningar och att anledningen till att anmälan till huvudman inte görs fullt ut är att dokumentationen anses för omfattande. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen bristerna som mindre allvarliga och finner därför skäl att tilldela Östra Göinge kommun en anmärkning.

Områden utan konstaterade brister

Extra anpassningar och särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Lärare och rektorn uppger i intervjuer att alla elever får sitt behov av extra anpassningar tillgodosett i undervisningen. Lärarna påtalar att detta beror på att de nu arbetar i tvålärarsystem och därför har förutsättningar för att hinna ge alla elever de

extra anpassningar de behöver. Vidare framkommer att skolan har delat in läsåret i fem perioder, mellan varje period är det så kallad stopp-vecka och då följer lärarna upp och utvärderar de extra anpassningarna. Representanter för elevhälsan uppger att alla lärare är förtroga med arbetet och ger eleverna extra anpassningar i undervisningen. När det gäller anmälan om utredning av behov av särskilt stöd uppger lärare att de anmäler elever som trots extra anpassningar befaras inte nå betygskriterierna eller kriterierna för bedömning av kunskaper till elevhälsoteamet, där rektorn ingår. Vidare framkommer av intervju med lärare, representanter för elevhälsan och rektorn att arbetslaget medverkar på elevhälsoteamet var sjätte vecka men att anmälan även kan ske däremellan. Rektorn fattar sedan beslut om att starta pedagogisk utredning. Lärarna uppger vidare att en utredning alltid startas när de anmält eleven till elevhälsoteamet samt att de elever som har ett åtgärdsprogram får det stöd som anges däri, vilket också bekräftas av rektorn och elevhälsan.

Rättslig reglering

Om det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen (3 kap. 5 § skollagen).

Om det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga (3 kap. 7 § skollagen).

Rektorn ska se till att en elevs behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd (3 kap. 7 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Ordningsregler

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I intervjuer med elever, lärare, representanter för elevhälsan och rektorn framkommer att det finns ordningsregler på skolan samt att eleverna är delaktiga i arbetet

med ordningsreglerna i samband med årlig revidering av reglerna. Vidare framkommer att varje klass implementerar reglerna genom att ta fram *klassens plan*, vilken även illustreras. Planerna finns sedan uppsatta i klassrummen samt på gemensam plats i skolan. Av samtliga intervjuer framgår även att eleverna själva sett behovet av skolgårdsregler och tagit fram dessa, samt tillhörande konsekvenstrappa, via elevrådet. Genom skolans årliga enkät följer skolan upp hur ordningsreglerna följs samt analyserar resultatet. Rektorn uppger i intervjun att hen även kan se hur eleverna följer reglerna genom att analysera årets kränkingsanmälningar.

Rättslig reglering

Ordningsregler ska finnas för varje skolenhet. Ordningsreglerna och hur de följs ska regelbundet följas upp. Orsakerna till uppföljningens resultat ska analyseras. Ordningsreglerna ska utarbetas, följas upp och, vid behov, omarbetas under medverkan av eleverna. Rektorn beslutar om ordningsregler (5 kap. 5 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Plan mot kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har tagit del av skolans plan mot kränkande behandling för läsåret 2022/23. I planen redovisas de åtgärder som ska vidtas under läsåret för att förebygga och förhindra kränkande behandling. Planen innehåller även en redogörelse för hur föregående års planerade åtgärder har genomförts.

Rättslig reglering

Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan (6 kap. 8 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

På Skolinspektionens vägnar

X Christina Aro Östgren

Christina Aro Östgren

beslutsfattare

Signerat av: Christina Aro Östgren

X Sarah Bjertner Olsson

Sarah Bjertner Olsson

utredare

Signerat av: Sarah Bjertner Olsson

I ärendets slutliga handläggning har även utredare Elsa Widerberg medverkat.